

Na Vuli *kei* na **Veivakabulai**

YAKAVI NI SIGA TABU

Vulica Na Vuli Ni Macawa Oqo: *Vakatekivu 1:26, 27; Aisea 11:1–9; 2 Timoci 3:14–17; 1 Tui 4:29–34; Joni 14:17; 1 Koronica 2:1–16.*

Wiligusu: “Sai Koya na Kalou sa vakavuna nai Vola Tabu kecega, ka sa yaga oqo mei vakavuvuli, me vunauca na ca, me ia kina na vakadodonutaki, me ia kina na vakatavuvuli ena ka dodonu” (2 Timoci 3:16).

Nai Vola Tabu e talanoataki tiko kina nai talanoa balavu me baleta na Kalou kei ira na Nona tamata. Ena so na gauna sa dauraici tu me italanoa ni veidomoni ka sa mua cala. Se laurai ni vaka nai talanoa ni dua na tama kei na luvena talaidredre ka laki yaco me lesu tale mai. Ia ena vuku ni naki ni kena vakatavulici na lesoni ena macawa oqo, eda na raica nai talanoa enai Vola Tabu ena dua tale na vakanananu, ka vakatokai, na qasenivuli kei na nona gonevuli. Era sega tikoga ni rawata na nodra veitarogi, ia e vakamacalataka tikoga vakamalua vei ira ena veigauna ko Qasenivuli, ka qai yaco e muri me so sa qai vulica rawa eso na ka.

Nai talanoa enai Vola Tabu era sega ni vaka na keda italanoa eda kila vakavinaka— Nai talanoa baleti Koya na Kalou kei ira na Nona tamata edau laki cava vinaka, ni sa rawati na kenai naki. Na loloma ni Kalou vei ira na Nona tamata e vakadeitaka na ka sa yaco oya. Na nonai tavi na tamata ena vuku ni veiwekani oqo, ena vuqa na gauna e dau sega tu ni daumatata ka sa dau vakaniuqawaqawataki ira e lewe levu, ena nodra nanuma tu ni vakaicolacola. Ia nai naki dina ga ni talanoa vakai Vola Tabu oya me kilai na Kalou kei na lomana. Vakauasivi na noda vulica meda kila na Kalou, sa dua na itavi levu eda na rawa ni cakava me baleta na Nona loloma. Ena sega ni rawa meda taukena na loloma vaka-koya ia e rawa nida vulica, ka sai koya oya na ka ena vakatavulica veikedu na vuli Vakalotu me baleta na loloma.

**Vulica na lesoni ni macawa qo mo vakarau kina Siga Tabu ni Noveba 21.*

Me Veiucui kei Koya na Kalou

Wilika na Vakatekivu 1:26, 27 kei na Vakatekivu 5:1, 3. Na cava era vakatavulica na veitikina oqo me baleta na Nona buli keda na Kalou, ka cava e yaco ki vua na tamata ni oti nai valavala ca?

Na vosa “ucui Koya na Kalou” e dreka na nodra vakanananu ko ira na dauvakadewataka nai Vola Tabu ena veitabayabaki sa oti. Nai yaloyalo cava oqo e a buli kina nai matai ni tamata me ucui? E a rai beka na Kalou ena dua na iloilo sa qai bulia na ka e a bulia vou me tautauvata kei Koya na kenai rairai? Se buli na tamata me via tautauvata kei na Kalou ena veivakarau ni bula e vuqa? Se e tukuna tiko ni rau tautauvata vakayalo kei na vakasama? Nai Vola Tabu e sega ni solia e dua na kenai vakamacala matata, e dina ga nira kauta ga mai kina ko ira na vuku ni Vola Tavu e vuqa sara na kenai vakavakadewa ka nanumi ni rawa ni kenai balebale. Ia, sa rawa nida raica, ni oti nai valavala ca, sa veisau nai yaloyalo oqo, sai koya oya na vuna e kaya kina ko Ellen G. White ni naki ni vuli vakalotu oya me vakasuka lesu tale na tamata ki nai yaloyalo dina kei Koya a buli koya (Education, pp. 14–16).

Ena rawa vakacava ki na vuli me rawata nai nakinaki cecere o oya? Kenai matai, ena dodonu meda kila ni a buli keda na Kalou meda veiwekani vata kei Koya, mevaka ga na ka e daucakava nai tubutubu vei ira na luvedra. E buli keda meda ucui Koya mevaka ga na nodrau veiucai nai tubutubu kei na luvena (Vakatekivu 5:1), me rawa kina Vua me susugi keda cake meda luvena, e okati ki na Nona matavuvale; ka rawa kina Vua me dauveitauraki vata kei keda ka tauyavutaka e dua na veiwekani me tawa mudu. Na veiucai vata kei Koya na Kalou e uasivita sara na “veiucai ni vakasama” ka ni rawa vei rau e rua na ka bula, dua e vakalou ka dua e tamata, me duavata na nodrau dui vakanananu. Sai koya sara ga oqo na ka e yaco ena vuli Vakalou, matai e vale vei rau nai tubutubu kei ira na gone, sa qai muri e koronivuli ni sa mai tomana ko qasenivuli na itavi ni veivakatavulici. Na ka dina ga oya ni Kalou e gadreva meda kila sara vakavinaka nai vakarau ni vuli e duidui sara mai na veivakarau ni bula tale eso. E buli keda meda ucui Koya—E cakava oya me rawa ni vakatavulici keda ka meda vuli mai Vua me yacova ni sa basika ena noda bula na Kenai yaloyalo (Nona vakanananu).

Nai talanoa ni veivakabulai e talanoa ni vuli mai nai gauna ni veibuli ki na liatamata, ka mai na liatamata ki na veibuli vou. Qasenivuli na Kalou, ko lomalagi na koronivuli ena veigauna kecega (raica Ellen G. White, Education, p. 301). Na cava na vakanananu e tiko ena vakasama oqo ena noda yalodinataka na vuli Vakalotu e vale, soqosoqo lotu, koronivuli, vuli torocake, kei na bula taucoko?

Jisu na Qasenivuli

Nai Vola Tabu e vakayagataka e vuqa sara na vosa me rawa ni vakamacalataki Jisu kina. O Koya na Luve ni Kalou, na Mesaia, nai Vakabula, na Dauveisereki, na Turaga, na Lami ni Kalou. Ia vei ira na tamata era kilai Koya vakavinaka, ena loma ni tolu vakacaca na yabaki e mai veiqaravi voli kina e Jutia kei Kaleli, o Koya na qasenivuli. Era vakatokai Koya me iVakavuvuli se “Rapai” E tautauvata ga na kenai balebale, Qasenivuli.

Ena vuku ni ka oya, na cakacaka se itavi ni veivakatavulici ena dodonu me veirauroa kei na gaunisala e qarava kina ko Jisu na Nona cakacaka. Na Nona cakacaka ni veivakabulai e tautauvata ga kei na Nona cakacaka ni veivakatavulici. Na ka e rui bibi kina, baleta ni tukunikataki mai vei ira na parofita ni kosipeli.

Wilika na Aisea 11:1–9. Na cava e kaya me baleta na tavi ni veivakatavuli nei Jisu?

E dua na parofisai veivakurabuitaki enai Vola Tabu e kune tiko ena Aisea 11:1–3 ena Nona basika mai na Mesaia ena vakanananu ni vuli, e dua e kauta mai na yalomatua, veivakasalataki, vuku, kei na kilaka. Mai tini koto na itukutuku oya ena dua na vosa ni yalayala totoka ka vaka: “Ena roboti vuravura na veikilai kei Jiova, mevaka sa ubia na wasa titobu na wai” (Aisea 11:9). De mataqali veivakatavulici vaka-koya e uqeti Ellen G. White me vola ena nonai vola ka vakatokai na ‘education’ ni cakacaka ni vuli kei na cakacaka ni veivakabulai e rau bau ga (see Education, p. 30).

Eda wilika ena Joni 3:1–3 na nona vakatokai Jisu ko Nikotimo ni o Koya na iVakavuvuli, sa qai kuria ena nona kaya ni solisoli ni veivakatavulici nei Jisu e lako mai Vua na Kalou, ena vuku ni veivakatakilakila e cakava ko Jisu, na Nona cakacaka mana kei na raivotu me baleta na ibalebale ni bula. E coqoma ko Jisu oya, kevaka e sega ni tutu e soli ki Vua, ia na yavu ni solisoli ni Nonai vakavuvuli ena gauna e tukuna kina vei Nikotimo me sucu vou tale me rawa ni raica kina na matanitu ni Kalou. Sa kenai balebale ni vakatulewa ni nona vakatavulici e dua e lako mai Vua na Kalou.

Io na veivakatavulici e isolisoli ni Kalou. E vakarota na Kalou, vakadonua ko Jisu, ka ra ciqoma ko ira era sa vakatavulici mevaka sa vakatulewa vakalou.

Nai tavi cava e tiko veikeda ena noda sa raica ni sa vakavotukataki na parofisai oqo me baleta na kena sa roboti vuravura na kilaka ni Kalou?

Mosese kei ira na Parofita

Wilika na 2 Timoci 3:14–17. Na cava era vakatavulica ki veikeda na veitikina oqo me baleta nai tavi ni Vosa ni Kalou ena Vuli Vakalotu?

Na vosa enai matai ni wasewase ni Vola Tabu, na Tora, ka sa dau kenai vakadewa “na Lawa” e vakatikina ga baleta ni vuqa tale tu na lawa e tiko enai vola oqo. Ia na “Tora” e kenai balebale dina na “vakatavulica” se “vakasalataka” Ka duidui mai na veivakanananu era daunanuma e lewe vuqa me baleta na ibalebale ni lawa enai Vola Tabu, mevaka nai vola dusidusi kei na vakarau sa biu tu me muri me rawa nida tikoga kina ena loloma ni Kalou. Nai ni lawa me veivakatavulici ena kena bulataki ka taqomaki vakavinaka tu na bula ena veiyalayalati ni veiwekani sa nakita tu na Kalou ena Nona a buli keda enai matai ni gauna.

Ena rua nai wasewase enai Vola Tabu vaka-Iperiu. Era sa dausolia na nodra itukutuku ko ira na parofita ena vuku ni nodra sa ciqoma vakavinaka na tamata ni Kalou na veika ni vuli ka bulataka (mai vei ira na parofita taumada kei na veivola ni tukutuku makawa), kei na cava mera na vulica mai vei ira na parofita ena veigauna sa tu mai liu. Na tikina e vo ena Veiyalayalati Vou (ka vakatokai na “volavola” vaka-Iperiu) era vakasinaiti tu ena veivakaraitaki eso ni qasenivuli kei na gonevuli e vakavotukana vakavinaka na veika era vulica, kei ira e sega ni vakavotukana vinaka na nodra lako curuma na veika ni vuli. Nai vakaraitaki ni vinaka na nodra ka vakavuli enai vola oya ko Esiteri, Ruci, Taniela, kei Jope. Ko ira era vakaleqai e okati kina ko iratou na itokani nei Jope. Nai vola ni Same e ivola ni sere, ia e tiko kina e tolu na same ni veika vakavuli: oya na Same 1, Same 37 kei na Same 73.

Na Kosipeli era vakasinaiti tu ena veika ni bula vakauasivi ena veivosa vakatautauvata nei Jisu. E vuqa nai vola nei Paula e tekivutaki ena kaukauwa ni kena kacivaki na kosipeli, ia era laki tini ena veika me vulici, me vaka nai vakarau ni bula ni tamata Lotu Vakarisito ena veisiga. Na vola ni Vakatakila e vakasinaiti tu ena veika ni vuli, mevaka na kena vakatakilai na ka kecega, se nai lakolako ni lotu nei Karisito ena veitabagauna sa tu mai liu, e vakatakilai enai vola ka rawa walega ki Vua na Lami ni Kalou, ko Jisu na Qasenivuli Levu me cereka.

Ena so beka era na kaya ni veika ni vuli ena veivola nei Mosese sa baleta ga na noda gauna, ia e ka dina oya. Vakarua 17:14–20, nai vakasala me baleti ira na tui, e tiko kina eso nai vakaro matata ena nodra digitaki e dua me tara nai tutu cecere oya. Ia ni kua eda sega ni digitaka e dua na tui ena noda isoqosoqo lotu. Ena rawa vakacava meda soli vakavinaka na veika ni veivakatavulici oqo ena noda gauna?

Ko ira na Yalewa kei na Tamata Vuku

E matata tu veikeda na veivosa vakaoqo; koronivuli, vuli lesoni kei na vuli, ia era sega ni vakayagataki vakalevu enai Vola Tabu. E tiko e dua na vosa, oya na vuku/yalomatua e vakayagataki vakalevu. Dua na kenai vakaraitaki oya ni cavuti tiko na tamata vuku kei na yalewa vuku ena Veiyalayalati Makawa (2 Samuela 14:2, Vakaibalebale 16:23).

Wilika na 1 Tui 4:29–34. Na cava e kaya veikeda me baleta na bibi ni vuku?

Ko Solomini na tamata vuku duadua e tukuna na veika me baleta na manu-manu, kei na bula ni veika bula ka cavuta na vosa vakaibalebale ena vuku vakaitamera, ka sa kenai balebale ni o koya e dua na tamata vuli (1 Tui 4:29–34). Na vola ni Vakaibalebale kei na Dauvunau e tu kina e vuqa sara na veivakatavulici vuku me baleta na veiulutaga eso e vakaitavi kina ko Solomoni kei ira tale na qasenivuli vuku ena veitabagauna sa oti (Vakaibalebale 1:1, Vakibalebale 25:1, Vakaibalebale 30:1, Vakaibalebale 31:1).

Mevaka na ka e kaya nai Vola Tabu, ni vuku e tautauvata sara tikoga kei na noda vuli ena gauna oqo. E dua na ka e vulica e dua mai veirau nai tubu-tubu kei qasenivuli, vakauasivi ena gauna eda se gone kina (Vakaibalebale 12:1), ia oya e dua na ka e vulica ena nona bula taucoko. Kenai karua, na vuku e tiko e dua na yasana e matanataki kina; dua na kenai vakaraitaki, vuli mai vua na qasikalolo ena nona mamaroroi ena gauna ni katakata me rawa ni tiko na kena ena gauna ni batabata (Vakaibalebale 6:6–8).

Na vuku e sega ni ka e matanataki walega; e tiko talega na yasana ni vuli vakayalo, ka ni tekivutaki mai vua na Kalou qai vakamura eso na yavu bibi ni vakabauta (Vakaibalebale 1:7). Na vuku e vakatavulici keda meda bula ena bula vakaivakarau mera vinaka kina na tani. Ka taqomaki keda mai na leqa. Mevaka ga na vuli ena gauna oqo, na vuku e sega ni na sauma kece na taro eda na biuta yani, ia e vukei keda meda marautaka na veika eda sa kila ka tosoya tiko na noda vakasaqaqara ena veika e se bera tiko ni kilai, oya e dua nai nono ena rawa nida kilai Koya vakavinaka kina na Kalou ka vakadinata na Nona loloma. Mevaka e kaya na Jeremaia 18:18, nai tavi ni tamata vuku ena vakatautaki ena ivakatagedegede ni nodrau itavi na bete kei na parofita. Nai vakarau tolutolu ni kena vakadewataki nai tukutuku mai Vua na Kalou ki na tamata oya na, ivakasala enai vunau, veivakasala-taki vakavuli, kei na itukutuku e vakatabakidua saraga mai Vua na Kalou.

Eda na vulica vakacava na vuku qai tokitaka vei ira era muri tiko mai veikeda? Na cava sa rui bibi kina veikeda na tamata, meda cakava?

Na Vuli ena Lotu Taumada

E dua tiko na yavu cecere ni vuli ena Vosa ni Kalou e basika mai vei Jisu, na Qasenivuli Levu, ena Nona sa vakarau biuti iratou na Nona gonevuli se tisaipeli. Eratou sa dautiko vata voli kei Koya ena loma ni tolu veimama na yabaki, ka rauta vinaka na gauna eda daulako curuma kina na vuli toro cake. Ni sa cava na gauna oya, sa na dodonu vei ira na gonevuli, mera sa tu vakarau mera vakatulewataki ira.

Ia ko Jisu e kila vakavinaka cake, sa qai vakarautaka vei ira na Nona gonevuli e vuqa na ka meratou na vulica tiko ena veiliutaki ni Yalo Tabu. Ena veivana tale eso, o koya na qasenivuli se o Koya na dauveiliutaki oqo e kilai ni o Koya na Dauveivakacegui se Dauveitokoni (ena vosa va-Kiriki – paracletos) o Koya ena mai tiko vakadua vata kei ira na itokani nei Jisu (Joni 14:16, 17). E vakatokai na Yalo ni Dina. E dina ga ni sega ni vakatakilai na Yalo Tabu me veivakatavulici, na cacাকা ni Yalo Tabu e vulici kina e vuqa na ka, vakauasivi ni duavata tiko kei na vakasaqaraqara ni kena kunei na dina.

Wilika na 1 Koronica 2:1–16. E ka bibi beka na ka e kaya tiko ko Paula enai yaloyalo levu ni vuli?

E tekivu ko Paula ena nona vakananumi ira na isoqosoqo lotu mai Koronica enai matai ni gauna e a lako mai kina ki vei ira, ni sega tale ni dua na ka tani e a tukuna vei ira, ia ko Jisu Karisito ga kei na Nona a lauvako ki na kauveilatai (1 Koronica 2:2)—Sega na vakasama vakavuku, ia na kena kacivaki ga na kosipeli. Ia e sega ni mai cava ga e kea (1 Koronica 2:6), baleta ena gauna ga era sa matua kina na Lotu Vakarisito vou oqo, sa lesu tale nai apositolo me vakatavulici ira ena vuku, ni veika e tabonaka tu na Kalou ni bera ni qai tauyavutaki ko vuravura (1 Koronica 2:7), kei na veika titobu ni Kalou (1 Koronica 2:10). Na veika kece oqo e vulici ena Nona veiliutaki na Yalo Tabu ni Kalou ni sa mai semati vata kei na yalo nei koya e vakatavulici.

Ena vakacava sara mada na titobu ni vuli oya, kei na levu ni veika ni vuli ena dolavi vei ira era liutaki tiko mai Vua na Yalo Tabu? E mai cava na wase ni vola oqo ena nona kaya ko Aisea na parofita: “Ko cei sa kila rawa na Yalo i Jiova se ko cei me nonai vakavuvuli me vakavulici koya?” (Aisea 40:13). E vosa tiko na parofita vei ira na tamata wale ena nona gauna ni sega ni dua ena rawa ni cakava oya. Ia e mai vakadodonutaka ko Paula na vakanananu oya ena nona kaya, “Sa tiko veikeda na yalo iKarisito,” na kenai balebale ni tamata Lotu Vakarisito e vakasinaiti tu ena Yalo Tabu sa na siqema rawa na vakanananu ni Kalou, ena levu ni vuli kei na kilaka (1 Koronica 2:10–13) ka gadrevi ena kena kilai na gaurisala ni valavala dodonu.

Kuri ni Vakasama: “Nai vakaro ni kena kacivaki nai tukutuku vinaka (Maciu 28:18–20) e kilai tani kina na lotu oqo e vuravura taucoko. Oqo walega e vica nai apositolo se daukaulotu (tautauvata ga na kedrau ibalebale- “ko ira era talai”) era lako ki vuravura taucoko ka vakumuni ira mai na gonevuli, ka moici ira mera tisaipeli, mera vakabauti Jisu, papitaisotaki ira, ka vakatavulici ira ena veika kecega sa vakarota vei ira ko Jisu. Na kedrai yaloyalo na Lotu Vakarisito era sa veisau mai vuravura taucoko, duidui ni tovo vakavanua, kei na duidui vosa ka ra sa lako lako curuma na wai ni veipapitaisotaki mera curuma na koronivuli, me tekivu na nodra vuli. E sega ni veivakurabuitaki na ka oqo, ka ni levu sara na ka mera vulica.

Na vuna era dauvuli tikoga kina na Lotu Vakarisito e sega walega ni sasaga me kilaka se gagadre me vuku me vaka nai liuliu, ia na bula ni tamata lotu kei na veika e vakabauta me tara na veiyasa ni noda bula taucoko ni veisiga. E vuqa sara na ka me vulici. Ena vuku ni ka oya, na veivola ena Veiyalayati Vou e tiko ruarua kina na kacivaki ni tukutuku me baleti Jisu (kerygma [keh-RIG-ma]) kei na vulici ni veika kece e na gadrevi me vulica na tamata Lotu Vakarisito (didache [did-ah-KAY]). Dua na kenai vakaraitaki vinaka ni kacivaki ni tukutuku e tiko ena 1 Koronica 2:2, ia na vuli e tekivu ena 1 Koronica 4 e lako cacavukavuka tiko me yacova ni sa oti na wase ni vola.

Na cava me vulica na tamata Lotu Vakarisito? Cakacaka, vakacegu, bula veimaliwai, veiwekani vakaitikotiko, lotu kei na sokalou, veika vakailavo, soli ka ni loloma, veimaliwai kei ira na veiliutaki, veivakasalataki, bula vakamatavuvale, veimaliwai vakaveiwatini, nodra susugi na gone, na kakana kei na kena vakarautaki, sulusulu, bula ni qase kei na vakavakarau ni sa laki cava. Mo yaco mo Lotu Vakarisito sa kenai balebale oya na kena vulici na veika kece oqo kei na vuqa tale. Na kena kilai e sega ni yaco ga mai vaka-taki koya. Ia na ka me vulici.

Taro ni Veiwasei:

- 1. Na cava sa rui ka bibi kina na veicakacaka ni vuli ena cakacaka ni lotu?**
- 2. Na cava e vakaibalebalebaka ko Ellen G. White mean ena nona vola ni “Ko lomalagi e koronivuli” (Education, p. 301)?**
- 3. Wilika na 1 Koronica 2:1–16. Raica na ka e tukuna tiko veikeda ko Paula me baleta na ka sa vakatakila tiko veikeda na Kalou ena veivakayavalati ni Yalo Tabu. Vakasamataka mada na nona kaya ni ko ira nai liuliu kei ira na vuku ena veitabagauna era na yaco mera ka wale. Kevaka sa rawa vua me kaya ena gauna oya, vakacava mada ko ira na vuku ena noda gauna talega oqo?**

